
Vårens lønnsoppgjør

FRA FORENINGEN

AARSETH HP

Akademikerne har vært fullverdig part i forberedelsene til årets lønnsoppgjør, både i arbeidet med etter- og videreutdanningsreformen og i arbeidet med å trekke opp grensene for et forsvarlig lønnsoppgjør.

I det såkalte Arntsen-utvalget sluttet Akademikerne seg til konklusjonen om at rammen for årets oppgjør skulle være om lag 4,5% i alle sektorer, og var også med på å legge noen føringer for det videre arbeidet med etter- og videreutdanningsreformen. Arntsen-utvalgets konklusjon har vært lagt til grunn for utformingen av Akademikernes kravoverfor offentlige arbeidsgivere.

Fjorårets lønnsoppgjør ble dyrere enn partene hadde forutsett. Til tross for en betydelig lønnsvekst greide imidlertid ikke arbeidsgiverne å implementere en lønnspolitikk som bidro til å løse mange av de problemer de offentlig arbeidsgivere har med å rekruttere og holde på arbeidskraft. Særlig i de store bykommunene skapte dette betydelig irritasjon, noe som har vært karakterisert som et storbyopprør mot Kommunenes Sentralforbund (KS).

Dette har bidratt til å rette oppmerksomheten mot forhandlingsordningen. Det pekes på de urimelige konsekvenser det får når lønnsoppgjøret i alle sektorer skal ha samme økonomiske ramme til tross for at beregningsgrunnlaget blir svært forskjellig og til tross for at sammensetningen av arbeidsstokken varierer betydelig. Særlig rammer dette kommunesektoren som både har store grupper lavtlønte med helt berettigede krav om å få en lønn det går an å leve av, og langtidsutdannede som skjeler til lønnsutviklingen for langtidsutdannede i privat sektor.

Akademikerne vil arbeide for en offentlig sektor preget av kvalitet, rettssikkerhet, effektivitet og måletthet. Skal dette være mulig, må de offentlige arbeidsgivere kunne tilby akseptable lønnsforhold selv om de ikke ønsker å være lønnsledende.

Akademikerne tror ikke at omfattende privatisering av offentlig sektor er et mål i seg selv. Konkurransetsetting er imidlertid blitt et moteord. Det stilles krav til offentlig sektor om omstilling og effektivisering. Hvis det forventes at arbeidstakerne skal delta i den prosessen med entusiasme, må det gi resultater som blir synlig i lønnsposen til de offentlige ansatte på alle nivåer.

Det er positivt at KS satte frem et forslag om å utvide mandatet til det partssammensatte hovedutvalget til også å se på balansen mellom sentrale og lokale elementer i lønnsfastsettingen samt å vurdere utvikling av tariffsystemet på bakgrunn av forskjeller innen de forskjellige sektorene. Dette er et arbeid som Akademikerne gjerne deltar i.

Selv om partene var enige om at det ikke var rom for økonomiske avsetninger til etter- og videreutdanningsreformen i år, har det vært en forutsetning fra LOs side at arbeidet med reformen måtte videreføres. Staten har lovet finansiering av dette arbeidet. Partene har vært enige om at arbeidstakere, arbeidsgivere og det offentlige skal delta i finansieringen av en fremtidig reform. Det har imidlertid ikke vært enighet om hvordan pengestrømmen skal styres. Akademikerne har gått inn for at den enkelte virksomhet i stor grad skal ha kontroll over "sine" midler. Andre ønsker mer sentral styring av fondene. Dette problemet skulle ikke løses ved årets oppgjør, det skulle avgrenses til enighet om hvordan arbeidet med reformen skal videreføres. Akademikerne er innstilt på fortsatt dialog for å finne frem til konstruktive løsninger som er i stand til å ta opp i seg det mangfold av problemstillinger som forskjellige typer arbeidsgivere og arbeidstakerorganisasjoner måtte ha.

Arntsen-utvalget la til grunn at det for store grupper ikke er rom for generelle sentrale tillegg. Tillegg som gis ved lokale forhandlinger, må holdes innenfor svært stramme rammer. Alle de tre tariffområdene har holdt seg til Arntsen-utvalgets forutsetninger. I stat og i Oslo kommune er det gitt midler til sentrale justeringer hvor Legeforeningen vil fremme sine krav gjennom Akademikerne. I alle de tre områdene er det også avsatt en pott til lokale forhandlinger som skal fordeles i løpet av høsten. De lokale organisasjonsledd er ansvarlig for å fremme og prioritere krav innen sitt område. Den prosessen bør våre hovedtillitsvalgte forberede før sommeren. Et godt resultat er avhengig av gode forberedelser.

Hans Petter Aarseth
president

Publisert: 20. mai 1999. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 6. september 2026.